

Persones de cabbale de su Gerrei

Pauli Gerrei

SALVATORE CORRIAS

Su giòvanu sardu chi aiat fatu espatriare in Isvìtzera chèntinas de ebreos. Testimonia de Roberta Naitza - Casteddu, 18 de onniasantu 2005.

Dia chèrrere fàghere connòschere s'istòria de unu giòvanu finanzieri sardu, Salvatore Corrias, nàschidu in Pauli Gerrei (Casteddu) su 18 de onniasantu 1909 e fusiladu in Moltrasio (Como) in su ghennàrgiu de su 1945 dae Brigadas Nieddas de sa Repùblica Sotziale Italiana, sa gosi narada "Repubblica di Salò".

Salvatore Corrias fiat istadu incurpadu de àere fatu arribbare in sa neutrale Isvìtzera chèntinas de ebreos, deghinas de famìlias chi fiant fuendesi de s'istermìniu, polìticos, pròfugos, persighidos dae su règimene fascista.

In su 1944 si fiat arruoladu in sa Brigada partigiana "Emanuele Artom" e aiat fatu s'ispola tra sa làcana isvìtzera e sa italiana sarvende medas persones. At pagadu cun sa vida su bonu coro suo, in favore de is persighidos.

Su giornale La Provincia di Como s'est ocupadu de issu iscriende chi su giòvanu sardu at tentu una parte importante in s'istòria de su Movimentu de liberazione comascu, (semus in possessu de documentos ufitziales chi provant su chi at fatu).

Salvatore Corrias est interradu in Moltrasio, ma in Pauli Gerrei est abarradu biu su regordu suo. In su 2006 sa Cummissione de is Giustos de Yad Vashem at atribuidu a Salvatore Corrias su tìtulu de "Giusto tra is Natziones".

S'istòria sua est contada in su libru de Luciano Luciani e Gerardo Severino Gli aiuti ai profughi ebrei e ai perseguitati: il ruolo della Guardia di Finanza (1944-1945), publicadu e contivigiadu dae su Museu Istòricu de sa Gàardia de Finàntzia (II edizione agiornada a su mese de ghennàrgiu 2008).

Silius

SALVATORE CONGIU

In su mese de argiolas 1944, in s'ùrtimu biàgiu suo in Germània, Mussolini aiat bsitadu is bator partiduras fascistas in addestramentu, posca disigiatt risòlvere su problema de is I.M.I., is Internados Militares Italianos presoneris in is campos de cuntzentramentu tedescos. Issu no aguantat chi su alleadu suo Hitler teniat belle 600 mìgia militares italianos presoneris in is campos de cuntzentramentu e de traballu. Pro custu proponet a Hitler un'acòrdiu pro fàghere cambiare su "status" de is presoneris italianos pro ddos fàghere colare a sa condizione de lìberos traballadores tziviles, pro nde megiorare is condizioni materiali e ddos destinare a traballos cunformes a is capatzidades profesionales issoro.

S'addòbiu intre Mussolini e Hitler acontesset su 20 argiolas de su 1944, e Hitler aiat atzatadu is rechertas gai ammannadas dae su Duce pro su coladòrgiu de is internados militares italianos a "traballadores tziviles" cun su cambiamentu de "status" pro totus. Pro otènnere custa condizione is Internados però devent firmare una declarazione cun sa cale declarant chi sunt dispostos a traballare in Germània finas a sa fine de sa gherra, mentras is chi si refudant abarrant in internamentu. Chie colat a su servìziu tzivile mantenet is bistires, sena sinnos militares, otenet sa torradura de is ogetos de valore, de is crèditos in marcos e de su càmbiu, a manera uguale, de is marcos lager. Is cumandos de is presoneris de gherra ant a dèvere, intro su 25 de austu 1944 o comente si siat intro su 10 de cabudanni 1944, comunicare s'èsitu de sa tzivilizazion informende is internados militares, in antis de su cuntzessionem chi sa liberazione est dèvida a su Duce e a su Führer. A sa proa pràtica, su coladòrgiu a lìberos traballadores agatat pagas adesiones intre is internados pro is pagos benefitzios, limitados a carchi ora de libertade sa dominiga, a su cambiamentu de su nùmene de su lager in "bidditzolu de is operajos", a su biàgiu pro su traballu sena sentinella, est a nàrrere condizioni cuntzèdidas dae meda a frantzesos e polacos.

Ma su motivu de fundu de is pagas adesiones est sa contrariedade profunda in is cunfrontos de is cartzerieris tedescos, considerados inimigos, cales chi siant is propostas issoro e is eventuales pragheres. In belle totus is lager otenent rispostas negativas. Su coladòrgiu de is militares italianos a traballadores tziviles no acontesset in manera paghiosa e in meda lager s'avèrguant iscenas de violèntzia, cun pùngios, tzafos, contra is internados e minetzas cun is armas. Aderit a custu acòrdiu solu su 30% de is presoneris italianos, sa majoria si dimustrat contrària a firmare sa declarazione de is tedescos. Medas testimonias de is presoneris nostros ammentant is rispostas negativas torradas is tedescos, ma sa soluzione definitiva est bòlida dae is nazistas, chi ddos custringhent a devènnere "lìberos traballadores" contra sa voluntade issoro.

Su sordadu sempre Salvatore Congiu de Silius at arriscadu de èssere fosiladu pro s'èssere refudadu de firmare custa declarazione. S'episòdiu est descritu in una pàgina de su diàriu intituladu suo "Un tizzone rimasto nel fuoco di Cefalonia" iscritu in s'annu iscolàsticu 1952-53 durante sa freqüèntzia a su cursu serale pro traballadores de s'iscola populare. Cesta pàgina, chi dimustrat su coràgiu e s'eròica resistèntzia a su nazifascismu de unu cuntzitudinu siliesu, est istada publicada in su 1997 de su giornale de Florèntzia "Il Combattente" pro detzisione de su capitano Amos Pampaloni. Inoghe in sutu ponimus s'articulu chi regordata Sarbadore Congiu.

ArmÙngia

EMILIO LUSSU

Nàschidu in ArmÙngia (Casteddu) su 4 de mese de idas 1890, mortu in Roma su 5 de martzu 1975, laureadu in Lege, tra is fundadores de "Giustizia e Libertà", iscritore.

A pustis de àere partetzipadu, cun balentia, a Gherra Manna comente ufitziale de cumplementu, torradu a Sardigna Lussu est unu de is sustenidores printipales de su movimentu chi in su 1919, in Casteddu, aiat fatu nàschere su Partidu Sardu de Atzione. Elègidu deputadu in su 1921 e in su 1924, a pustis de su delitu Matteotti fiat istadu tra is acusatòrios printipales de

Mussolini, a su puntu chi su 31 de mese d eladàmine de su 1926 sos iscudristas aiant assalrtiasu sa domo sua de Casteddu. Lussu si fiat inserradu in domo calende su fogu a is fascistas. Unu fiat abarradu mortu e a Lussu, dd'aiant postu in rpesone pro trèighi meses. Assòlvidu in istròria pro legítima difesa, Mussolini dd'aiat cunfinadu 5 annos a Lipari. Ma Lussu, su 27 de onniasantu de su 1929, fist resèssidu a si fuire paris cun Carlo Rosselli e Fausto Nitti e a agatare aprigu in Parigi. Inoghe, cun àteros refugiados políticos italianos, fundat su movimentu "Giustizia e Libertà". A pustis de unu perìodu in Isvìtzena (pro curare is medas fertas de gherra e is males causados dae su càrtzere e dae su cunfinu), Lussu in su 1937 imbucat a su postu de Rosselli (assassinadu dae is fascistas) a sa ghia de GL. Est issu su capu de su movimentu cando is tedescos invadent sa Frantza. In s'austu de su 1943 resesset a torrare a Itàlia e in su mese de cabudanni est in Florèntzia, a su primu atòbiu natzionale de su Partidu de Atzione. A pustis de s'armistitziu est unu de is capos de sa Resistèntzia romana e, acabbada sa gherra, intrat a fàghere parte, in su 1945, de su guvernu Parri e de su sughente primu guvernu De Gasperi. In su 1946 est deputadu de s'Assemblea Costituente. Cun s'isorvimentu de su Partidu de Atzione aderit, in su 1947, a su PSI e in su 1964 est tra is fundadores de su Partidu Sotzialista de Unidade Proletària. Deputadu, senadore, dirigente natzionale de s'ANPI, a Emilio Lussu, in prus pro s'impinnu políticu tocat a ddu remonare comente iscritore, regordende a su mancu su libru cosa sua "Teoria dell'insurrezione", imprentadu in Frantza in su 1936, su sàgiu "Marcia su Roma e dintorni" e sa chi est cunsiderada dae totus s'òpera mastra literària sua prus manna, ma chi difatis abarrat su manifestu políticu suo: "Un anno sull'altopiano". Custu libru in contu de sa Prima gherra mundiale est istadu torradu a imprentare in su 2008 de s'Unità, cun un'introduzione chi Mario Rigoni Stern aiat iscritu in su 2000. A Emilio Lussu sunt intitulados, tzentros de istùdiu, iscolas, caminos, bibliotecas e tzìrculos culturales.

Ballau

GIORGIO MASTINO DEL RIO

Giorgio Mastino del Rio (Ballau, 3 de ghennàrgiu 1899 – Roma, 15 mese de ladàmine 1969) est istadu unu politiku e abogadu italianu. Deputadu in sa I e sa de II legisladuras, fiat istadu ativu meda in sa resistèntzia. Fiat istadu fintzas torturadu dae is SS in sa sede de bia de Tasso in Roma. Abogadu de professione, traballaiat in sa capitale in ue est mortu. Giorgio Maoro Mastino Del Rio fiat nàschidu in Ballau, in su Gerrei, su 3 de ghennàrgiu 1899, dae Francesco e Maria Giuseppa del Rio. Sa famìlia sua non fiat originària de sa bidda, sa mama fiat de Silanos e su babbu de Cùllieri. Su prus piticu de chimbe figios tra frades e sorres, fiat nàschidu in Ballau belle pro cunbinatzione, cando sa famìlia si fiat trasferida tramudad pro unos pagos annos ebbia, pro more de su traballu de su babbu chi traballaiat de tècnicu pro su fràigu de is caminos. Aviadu finas dae giòvanu a is istùdios giurìdicos, a bintun'annos ebbia si fiat laureadu in Giurisprudèntzia in s'Universidade de Casteddu. Durante is annos universitàrios, biagende tra Casteddu e Ballau, aiat connotu a Maria Cabra, chi fiat devènnidu sa mugere sua in su 1923. Is duos si nche fiat cambiados a bivere in deretura a Roma, in ue Giorgio Mastino aiat cumintzadu sa carriera de abogadu; a bintichimbe annos isceti fiat istadu s'abogadu de parte tzivile in su protzessu contra is Guàrdias Règias chi in Mòdena aiant acumpridu un'istrage, isparende contra is manifestantes chi manifestaiant in pratza. Fiant intradu deretu in s'ambiente políticu romanu e in su 1924 dd'aint candidadu in su Partidu Populare Italianu, paris cun Antonio Segni Palmerio Delitala. Mientras in Itàlia cumentzaiat su binènniu fascista, Mastino, devènnidu abogadu de giudu, aiat fundaduparis cun àteros collegas su Comitadu Forense de Agitazione, un'organismu cumpostu dae medas abogados chi operaient aiscusi contra su règimene de Mussolini, organizende boicotàgios e assistende imputados político a s'indonu. A s'internu de custu organismu, chi sa parte prus manna aiant mandados de arrestu, s'agataiant representados unos cantos partidos políticos e Mastino representaiat sa Democratzia Cristiana. Mastino no aguantaiat su guvernu fascista e cun su Comitadu Forense de Agitazione, faghiat atziones antifascistas. A pustis de su cabudanni 1943 fiat devènnidu unu de is animadores de sa Resistèntzia romana, impinnadu in duos frontes, su de sa Cummissione Sindacale pro s'istùdiu de su patu de unidade intre comunistas e sotzialistas, su grupu de atzione cumandadu dae Emilio Lussu (1890-1979) e animadu dae personalidades comente a Pilo Albertelli e Vincenzo Toschi. Su grupu gestiat is comunicatziones ràdiu cun is alleados, unu depòsitu de armas e aiat organizadu unos cantos atentados. Giorgio Mastino aiat connotu a Emilio Lussu durante su perìodu universitàriu, intre su 1919 e su 1920, cando Lussu fiat torradu a Sardigna a pustis de sa Primu Gherra Mundiale. Mastino fiat unu de sos representantes de sa Democratzia Cristiana e Lussu bi representaiat su Partidu de Atzione. In su 1944 fiat istadu arrestadu dae sos tedescos de sa Gestapo chi suspectaiant chi tenneret cuntatos cun Emilio Lussu e àteros esponentes de sa Resistèntzia. Torturadu in su càrtzere romanu de bia de Tasso no aiat traitu sos cumpàngios de sa luta de liberazione. Pro custu motivu fiat istadu onoradu de sa medàllia dae prata a su valore militare. A pustis de sa gherra, candidadu in sa Democratzia Cristiana fiat istada elègidu deputadu in su 1948 (in antis legisladura) e 1953 (segunda legisladura). Intre sos protzessos meda si subenint sa defensa tzivile in favore de is famìlias de is minadores italianos vîtimas de sa tragèdia de Marcinelle in Bèlgia acontèssida su 8 austu 1956. In Roma aiat fundadu s'Assòtziu Ichnusa " La casa dei sardi". Fiat istadu longos annos amigu e collaboradore fidadu de Aldo Moro. S'amministratzone de Ballau in su 1999, in occasione de su tzentenàriu de sa nàschida, dd'at intituladu sa biblioteca comunale.

Santu 'Asili 'e Monti

ANNA CRISTINA SERRA

Anna Cristina Serra (Casteddu, 4 de argiolas 1960) est una poeta e drammaturga sarda. Originària de Santu 'Asili de Monti, est crèschida inie ma immoe istat in Casteddu cun sos duos figios, Silvia e Francesco. At cumintzadu a iscriere, belle pro giogu, in su 1992, pro unu prèmiu organizadu in domo sua, ma a pustis at partetzipadu a totus is prèmios prus importantes de s'Isula.

At publicadu, cun sa domo editora Tema, sa regorta "Su Fragu 'e subra de entu" binchidora de su Prèmiu Mialinu Pira de su 1996. Cun is "Editziones Frorias" in su 2003 sa regorta de poesias "Follas" (dedicada a su mastru Benvenuto Lobina), cun s'E.de.s., in su 2010, a incuru de Nicola Tanda, "Luna Cantadora", poesias inèditas, e cun sa Soter, "Lentores" (sutatitulu "Drosies, Rugiade") cun tradutziones in aregu e italiano. Su nùmene suo est presente in medas antologias de poetas e iscritores sardos, comente pro esèmpiu sa de sa "Limba Mama Sarda", "Bentu de Terra Manna", o "Un'Odisea de rimas nobas".

Unos cantos iscritos suos sunt istados sonados e cantados dae Ambra Pintore, Franco Madau e Pino Martini.

Est istada membru de medas giurias de concursos literàrios, intre sos cales su "Prèmiu Fiscali", su "Prèmiu Internazionale de Milanu", "Prèmio Tzitade de Tèmpiu", su "Prèmiu Otieri" e àteros ancora. At bortadu in sardu "Una Donna" de Sibilla Aleramo. At iscritu duos testos teatrales, "Alientu" in su 2004 e "Lionora, una bisiones" in su 2007 postos in iscena de sa Cumpangia Teatrale "Fueddu e Gestu" de Bidda Sorris. Semper in àmbitu teatrale, at traballadu paris cun Maria Lai pro abrontare una rapresentazione de Miele Amaro de Sarvadore Cambosu. Un'àtera òpera sua, custa borta in beste de istudiosa, est "Bellebbatu" una chirca subra su lèssicu locale de su paisu de Santu 'Asili 'e Monti, publicada dae sa domo editora Domus de Janas. Pro medas annos est istada presidenta de s'Assòtziu Culturale "Galania" e at collaboradu a s'abrontu de eventos, cunferèntzias, cunvegnos, mustras e presentadas de libros cun esponentes nòdidos de s'arte e de sa cultura sarda. In su 2015 at rappresentadu sa Sardigna in su fèstival de sa poesia "Aposentu – Scotland's international poetry" de sa tzitade de St. Andrews, in Iscòtzia, unu de sos fèstival prus mannos de custu genia in Europa e in su mundu.

Sighint is pèmios chi at bìnchidu

Prèmiu "Otieri" in su 1993 e in su 1998, Prèmiu "Mialinu Pira" in su 1996, Prèmiu "Santu Antoni'e Calanzanus de su 'ou" de Mamujada in su 1993, 1994, 1995, Prèmiu Internazionale de Milanu in su 1997, 2004, 2008, Prèmiu "Remundu Piras" in su 2008, Prèmiu "Peppino Mereu" in su 2009, Prèmio "Tzitade de Tàtari" in su 2010, Prèmiu "La terzina" (pro sa prosa) in su 1998, 10 Prèmios internazionales de poesia in limba sarda, cunferidu in su 2024 de su Tzentru sotziale culturale sardu de Milanu pro "Crepiteddas" e dedicadu a sa memòria de Paolo Pillonca.

SANT'ANDREA FRIUS.

SUOR EUGENIA, ROSA USAI

Pro is chentiannos, in su 2020, a Rosa Usai, nòmene de mòngia Suor Eugenia, dd'ant fatu una festa pitica, sena esàgeri, in su respetu rigorosu de is normas pro s'istesiamentu sotziale dispostas pro evitare su Covid 19, in Flumini de Cuartu in sa comunitade de sa "Congregazione delle pie suore della Redenzione" de bia de Regina Angelorum. Sa tzentenària, sa prus pitica de noe figios postos a su mundu dae Isabella Casula e Giovanni, unu massaju, est nàschida in Sant'Andria 'e Frius, su bidda posta a làcana intre su Gerrei, su Parteolla e sa Trexenta su 18 cabudanni 1920. A pustis de s'èssere diplomada in s'istitutu magistrale Eleonora di Arborea de Casteddu, su 12 de mese de ladàmine 1944 est intrada a cunventu mancaru su babbu esseret contràriu e si fiat postu de traessu ca un'àtera figia, Evangelina, si fiat fata mòngia de s'òrdine de is "figias de San Pàule", sa cungregatzione fundada in su 1915 in Alba dae su biadu Giacomo Albertone, assumende su nùmene de mòngia "Maria Assunta".

Sa tzentenària aiat aderidu a sa Cungregatzione de is pias mòngias de sa Redenzione fundada in su 1935 dae Anna Figus, nàschida in Casteddu in su 1900 e morta a Roma in su 1995, chi si fiat dedicada a su recùperu ispirituale e umanu de is ex prostitutas e a s'assistèntzia a detenutos, ex tossicodipendentes e mamas bagadias. Comente mòngia est istada in medas comunidades, prus che totu in Itàlia. In sos annos 50 aiat acumpridu su servìziu de mastra de is novìtzias, in sos annos 60 de cunsigera generale e, comente bisitadora, at giradu totu is domos de sa Cungregatzione. At acumpridu su servìziu de Superiora in Florèntzia, Nàpule, Pàdua, Casteddu, e in sa curia generalitzia de Roma.

In Flumini, in sa comunitade de is cunsorres mannas, est arrivada in su 2010 a s'dade de 90 annos. Mòngia Eugenia est a postu de conca, si regordat totu e connoscet a totus: nche colati s dies ligende e preghende. Sa festa cun is cunsorres suas est cumintzada a pustis de sa missa de ringratziamentu tzelebrada dae para carmelitanu, Gabrielle Bacui. Intre is primos a ddi donare is augurio, a banda is cunsorres suas, su sìndigu de Sant'Andria 'e Frius, Simone Melis, chi dd'at donadu una targa de regordu, una parte de is 26 nebodes, de is 66 figios de is nebodes, de is 63 trinipoti e de is 7 nebodes de sa de bator generatziones. Rosa Usai est sa de ses santandriesa a lòmpere a su siècle de vida.

«Mancare si nde siat andada dae sa bidda nadale sua, Sant'Andria 'e Frius, cando fiat giòvana meda, pro motivos de istùdiu, si regordat semper cun afetu mannu e istima sa bidda sua e s'est emotzionada meda cando s'at postu sa fàscia de su sìndigu e cando a retzidu su piticu pensamentu chi, a nùmene de totu sa comunitade e a nùmene meu, dd'apo intregadu faghendeddi is mègjus augùrios», at naradu su primu tzitadinu Simone Melis.

Scalepranu

ANTONIO FARCI

Su partigianu Antonio Usai de Scalepranu at acumpridu 100 annos. Cumpleannu in domo de sa figia Maria a Orzai, ma sa festa manna s'at a fàghere in sa bidda nadale "comente possibile" su 12 ghennàrgiu 2021. Un'àteru escalaplanesu, su de ùndighi dae su 1871, s'annu chi su Rennu de Itàlia aiat postu obbrigatòria in cada comunu s'anàgrafe de sa populatzione, at lòmpidu su traguardu de su sèculu de vida. Su tzentenàriu, Antonio Usai, segundu fìgiu de is sete figios (6 mascros e una fèmina) postos a su mundu de Maria Agus e Antìogu, unu pastore, fiat nàschidu in Scalepranu s'8 ghennàrgiu de su 1921. Sunt galu bios duos frades: Pascale, 93 annos e Tomasu, 79 annos. Su primu est in Casteddu, su segundu in Scalepranu. Is àteros 4, Giovanni, Antonia, Giuseppe (Pinuccio) e Gino sunt gai mortos.

Tziu Antoninu at tentu un'infàntzia e una pitzinnia serena. At frequentadu s'iscola elementare finas a su de chimbe annos e at cunsighidu sa litzèntzia. Posca, at fatu su pastore finas a cando no est istadu mutidu a pro sa leva a fàghere su servìtziu militare in s'aeronàutica règia, duradu prus de su prevididu, a càusa de s'incumentzu de sa seconda gherra mondiale e de s'intrada in gherra de s'Itàlia. A pustis de s'armistìtziu de s'Itàlia (8 de cabudanni 1943) s'est ischieradu cun is partigianos. Su ministèriu de sa defensa su 4 de onniasantu de su 1993 dd'at dadu "su diploma de onore chi atestat sa cualifìca" de gherradore pro sa libertade de Itàlia dae su 1943 a su 1945", e pero "s'atestadu de benemerèntzia" pro àere partetzipadu comente aviere de sa règia aeronàutica a is operatziones de gherra in su Mediterràneu dae su 1941 a su 1943.

In su 1949 si fiat cojuadu cun Peppina Frau, de bidda sua etotu. Dae s'unione sunt nàschidos 4 figios, de custos duoe ebbia sunt galu in vida: Maria, sa manna istat Olzai, Vittorio, su de tres est in Gènova. Is àteros duos sunt mortos s'annu coladu, Gina (in martzu), Gianni (in austu). Antonio Usai at traballadu dipendente de is impresas chi ant fraigadu is digas de Flumineddu, su ritzosu prus importante de su Frumendosa, e de su Mulàrgia. In su 1960, pro motivos de traballu, sinnche fiat tramudadu a bivere a Gènova, in su bighinadu de Rivarolo, acanta at traballadu in un'impiantu de betonàgiu, finas a cando at lampi is annos pro pòdere andare in pensione.

In su 1980 est torradu cun sa famìlia in Scalepranu. Dae cando est abarradu viudu (in su 2011) bivet a solu. Dae su 2016 dd'agiudat pro is cumandos de domo sa badante Pierpaola Cubeddu. Immoe s'agatat in Orzai, de sa figia Maria, chi dd'at abrontadu sa turta pro is chent'annos. Sa festa est istada fata transida a un'àtera die. "Dd'amus a fàghere a Scalepranu – at naradu sa figia – comente acabbat s'apretu de su covid". In Scalepranu bivent àteros duos tzentenàrios: Mariangela Gessa (at acumpridu 106 su 30 de mese de argiolas) e Peppina Sulis (at fatu 101 su 15 de cabudanni).

Biddesatu

FILIPPETTA CIFOLA

Grandu festa in Biddesatu pro is chentu annos de Filippa Cifola (ma totus dda connoschent comente Filippetta). Unu traguardu importante chi at a èssere tzelebradu cun sa Santa Messa chi at a èssere tzelebrada a sas 18 in domo de su figiu, Ubaldo Garau, a su tziviku 37 de bia de Manno, in ue nannai Filippetta bivet, bidu chi is conditziones suas de salute non sunt bonas meda. A s'agabbu de sa tzerimònia, sa festada e is familiares ant a retzire totus is chi ant a bòlere fàghere sos augùrios a sa tzentenària.

Filippetta Cifola est de orìgenes marchigianas: difatis est nàschida in Monte Urano in provìntzia de Fermo. At connotu su maridu Luigi Garau, biddesatesu, in Servigliano, in su campu de presonia in ue issu prestaiat servìtziu militare. Issa andaiat a incue pro traballare: sabunaiat difatis sa roba de is sordados chi presidiaiant su campu. Inoghe si funt bitos sa primu bia e in deretura est nàschidu s'amore. Filippetta e Luigi si nche sunt cojuados in su 1946, a gherra finida.

Sempre n su 1946 sa còpia si nche fiat cambiada a bìvere a Biddesatu. No est istadu fàtzile pro Filippetta a s'adatate a sa realidade noa: in sa bidda de su Gerrei in cuddos annos no est arribbadu mancu su servìtziu de energia elètrica. In Biddesatu at fatu sa mastra de pannu e at trasmìtidu s'arte sua a medas fèminas e pitzocas de su logu. Dae s'unione cun Luigi Garau (mortu in su 1988) sunt nàschidios Ubaldo, Ivana, Marco e Diano. Una famìlia destinada a s'allargare meda de prus: Filippetta Cifola, difatis, tenet 12 nebodes e 11 nepodes segundos.